

**UCHWAŁA NR XVIII/148/20
RADY MIEJSKIEJ W CZARNEJ BIAŁOSTOCKIEJ**

z dnia 7 maja 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2020-2022”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, 924, 1818 i 2245) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny program wspierania rodziny na lata 2020-2022” w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czarnej Białostockiej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Urszula Taudul

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022

1. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszą i podstawową komórką społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jest to naturalne środowisko życia dziecka, w którym otoczone jest ono opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. Rodzina ma też największy wpływ na rozwój jego osobowości w każdej sferze życia. Tu przekazywany jest dziecku system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego przyszłą aktywność. Prawidłowo funkcjonująca rodzina może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa, jak i w okresie dojrzewania. Dokonujące się zmiany w życiu społecznym i gospodarczym niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale pogłębiają też wiele zjawisk negatywnych takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przemoc, przestępczość, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Współczesne rodziny, często mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości.

W sytuacji pojawienia się dysfunkcji, instytucje i służby społeczne zobligowane są do podjęcia na rzecz rodziny określonych działań naprawczych oraz objęcia jej wsparciem i wszechstronną pomocą. Nie może to być wyręczanie rodziny w wypełnianiu jej roli. Pomoc to przede wszystkim wspieranie i wspomaganie mające na celu przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Należy budować system wspierania rodzin w każdym aspekcie ich funkcjonowania. W związku z tym tworzy się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., której podstawowym założeniem jest rozwijanie systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do funkcjonowania, poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie; szczególnie w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

Realizacja programu będzie możliwa dzięki rozwijaniu systemu wsparcia obejmującego zaangażowanie i współpracę osób, instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka

i rodziny, działalności placówek wsparcia dziennego, rodzin wspierających, pomocy ze strony asystenta rodziny.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ.

Podejmowane działania powinny uwzględniać poniższe podstawy prawne:

1. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.);
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.);
3. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218, z późn. zm.);
4. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 2277 z późn. zm.);
5. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852, z późn. zm.);
6. Ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r., poz. 2407, z późn. zm.);
7. Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r., poz. 473 z późn. zm.);

3. DIAGNOZA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA GMINY CZARNA BIAŁOSTOCKA.

Gmina Czarna Białostocka jest gminą miejsko - wiejską, o rolniczym charakterze, liczy 11 042 mieszkańców. W jej skład wchodzi miasto Czarna Białostocka i 38 miejscowości wiejskich.

Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy koordynuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem. Liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej:

- 1) rok 2017 – 353 rodzin, którym udzielono pomocy finansowej, usługowej, zapewnienia

- schronienia itp. oraz 244 rodzin, którym udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej,
- 2) rok 2018 - 341 rodzin, którym udzielono pomocy finansowej, usługowej, zapewnienia schronienia itp. oraz 279 rodzin, którym udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej,
 - 3) rok 2019 - 315 rodzin, którym udzielono pomocy finansowej, usługowej, zapewnienia schronienia itp. oraz 302 rodziny, którym udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

Polityka (pro)rodzinna odnosi się bezpośrednio do rodzin i dotyczy wyrównywania pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzenia im równych szans oraz asekurowania ryzyk życiowych. Rodzina jest podstawową komórką społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Jest grupą społeczno-wychowawczą, która kultywuje określone normy i wartości, realizuje je za pomocą różnych metod i technik, posiada swoistą strukturę wewnętrzną i specyficzny sposób funkcjonowania.

Rodzinę charakteryzuje współwystępowanie następujących cech:

- 1) wspólne zamieszkanie członków,
- 2) wspólna własność,
- 3) ciągłość biologiczna,
- 4) wspólna kultura duchowa.

Rodzina jako podstawowa grupa społeczna wypełnia istotne funkcje w interesie społeczeństwa, zaspokajając zarazem potrzeby psychiczne, emocjonalne i społeczne swych członków. Funkcje rodziny to cele, do których zmierza życie i działalność rodzinna oraz zadania, jakie pełni rodzina na rzecz swych członków, zaspokajając ich potrzeby.

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności życiowe. W roku 2017 objęto pomocą asystenta 17 rodzin, natomiast w kolejnych latach 2018 14, 2019 – 12. Jak widać z powyższych danych liczba rodzin w kolejnych latach ulega zmniejszeniu. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny pracuje w rodzinach których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Celem jego pracy jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia

dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W naszej Gminie wydatki z tego tytułu kształtowały się następująco w przypadku rodzin zastępczych:

- 1) rok 2017 – 5 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wydatki 16 716,83zł,
- 2) rok 2018 – 6 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wydatki 20 514,34zł,
- 3) rok 2019 – 7 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wydatki 12 200,31zł.

Opłata Gminy za pobyt dzieci w domach dziecka:

- 1) rok 2017 – 2 dzieci, wydatki 1 585,94zł,
- 2) rok 2018 – 1 dziecko, wydatki 4 223,31zł,
- 3) rok 2019 – 3 dzieci, wydatki 16 584,69zł.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej Białostockiej w swojej działalności wiele uwagi poświęca rodzinie i jej problemom. Jest on instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Świadczy o tym liczba rodzin korzystających z pomocy. Zagrożenia to, między innymi przestępczość, przemoc i agresja dzieci i młodzieży, prowadząca do wielu patologicznych sytuacji i stanów. Sytuację młodzieży pogarsza częste, tylko fragmentaryczne wywiązywanie się rodziców ze swych zadań opiekuńczych i wychowawczych. W skrajnych sytuacjach może to prowadzić nawet do uzależnień (narkomanii i alkoholizmu).

4. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

I. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin o niskich dochodach posiłków w przedszkolach,

szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.

2. Udzielanie wsparcia w formie świadczeń pomocy społecznej.
3. Nadzorowanie stanu zdrowia dzieci z rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
5. Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych.

II. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną poprzez:

1. Pracę socjalną z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze.
2. Pomoc i wsparcie asystenta rodziny rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych mających na celu ukształtowanie właściwych postaw wychowawczych.
4. Pomoc psychologa w pokonywaniu trudności życia codziennego.
5. Współpracę z placówkami edukacyjnymi.
6. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych, wychowawczych, zdrowotnych dzieci i młodzieży.

III. Profilaktyka w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym w rodzinie poprzez:

1. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ukierunkowana na przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Propagowanie odpowiednich form spędzania czasu wolnego.
3. Objęcie pomocą asystenta rodziny.
4. Aktywizację zawodową rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
5. Motywowanie członków rodzin do korzystania z punktu konsultacyjnego oraz podejmowania terapii leczenia uzależnień.

IV. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

1. Doskonalenie kwalifikacji kadry działającej na rzecz rodziny.

5. ODBIORCY PROGRAMU:

1. Rodziny przezwyciężające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki.
3. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

6. REALIZACJA PROGRAMU

Czas realizacji: Program realizowany będzie na terenie gminy Czarna Białostocka przez 3 lata.

Działania nastawione są na bezpośrednią pracę z rodziną poprzez:

- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka,
- podejmowanie działań w środowisku,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc.

Źródło finansowania:

- budżet gminy
- budżet państwa
- inne źródła

Realizatorami programu będą:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej Białostockiej
- Samorząd lokalny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół interdyscyplinarny
- Placówki oświatowe
- Placówki służby zdrowia
- Policja
- Parafie na terenie gminy
- Organizacje pozarządowe

7. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Dzięki współpracy instytucji i organizacji zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Zakładane efekty to:

1. wzmocnienie i poprawa funkcjonowania rodzin z dysfunkcjami poprzez realizację celów programu,
2. propagowanie dostępu do profesjonalnych form pomocy rodzinie (wsparcia asystenta rodziny, specjalistycznej pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej itp.),

3. poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, zagrożonymi wykluczeniem społecznym,
4. ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
5. poszerzenie wiedzy i umiejętności rodziców dotyczących prawidłowego wychowania dzieci,
6. wzrost kompetencji kadry w obszarze pomocy dzieciom i rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
7. zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin.

8. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Koordinatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej Białostockiej. Monitoring zadań realizowanych w ramach programu prowadzony będzie w celu dokonania oceny, czy Program osiąga założone cele. Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej Białostockiej co roku będzie przekładał Radzie Miejskiej w Czarnej Białostockiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz będzie przedstawiał potrzeby związane z realizacją zadań. Sporządzone będą sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywane Wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.